

77235

dpl.

Kakó ti je ime?

ali

Vzorno življenje
naših svetih priprošnjikov v nebesih.

Za mladino.

IV. Sv. Francišek Saleški.

V Ljubljani, 1898.

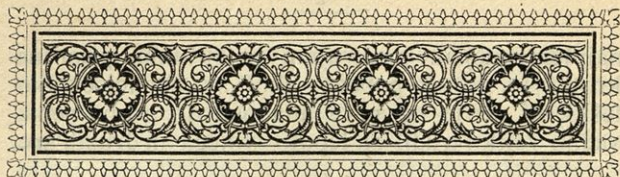
Založilo „Katoliško društvo detoljubov“.

Tisk Katoliške Tiskarne.

77235

0300 42008

IV. Sv. Frančišek Saleški.

Beseda „omika“ ali „olika“ ti je, dragi čitatelj, gotovo že znana in bode ti še mnogokrat pred očmi in v ušesih. Olikanega imenujejo navadni ljudje vsakega, ki se je kaj več šolal, da zna n. pr. veliko in mikavno govoriti ali spretno pisati, lepo se oblačiti in sploh gibčno pa prikupljivo se vesti. Gleda se pri tem prerado le na zunanost, za srce pa, kakšno je, svet ne vprašuje. In vendar je v resnici olikan le tak človek, ki je iz svojega srca odpravil vse, kar je strastnega, sramotnega, grešnega in ki se je privadil raznih krščanskih čednostij: le kdor ima krotko, ponižno, čisto, pravično, blago srce, se smé tako imenovati; kdor ga nima, ne zasluži tega imena, ko bi bil po zunanje še v tako svitlem blišču; podoben je le polbeljenim grobom, ki so od zunaj lepi, znotraj pa skrivajo polno smradú in gnjilobe.

V resnici olikani, zares dobri in blagi ljudje so bili vsi oni naši srečni bratje in sestrice, ki se sedaj veselijo nad nami v nebeški radosti: svetniki in svetnice! In jeden najljubeznjivejših

najplemenitejših med njimi je bil tako prisrčno krotki in goreče-pobožni škof sv. Frančišek Saleški, ki se je od prve mladosti do groba nenavadno veliko trudil za lepoto svojega in drugih src.

1.) *Dober začetek.*

Sv. Frančišek je bil sin prav imenitnih in bogatih, pa tudi pobožnih starišev, rojen v grofovskem gradu Sales-u v Genfski škofiji na Savojskem 21. avg. 1567. Ko so ga od sv. krsta prinesli in pobožni materi, grofinji Frančiški, v naročje položili, ga je blaga mati pobožno poljubila in z velikim verepolnim veseljem izrekla pomenljive besede: „Sedaj si družbenik angeljev, bratec božjega deteta Jezusa, tempelj sv. Duha, ud sv. katoliške Cerkve, zastava ljubezni božje. Bogu bodi posvečen!“

Že v zgodnji mladosti je razodeval nežni deček nekako čudno ljubeznjivost v svojem obnašanju in nekako prisrčno milino v vsem dejanju; kakor angelj nebeški je rasel med ljudmi; bil je miren in krotak, poln dobrote in blagodušnosti. Za take lepe lastnosti se je imel posebno zahvaliti dobri materi. Vse si je prizadejala in nikakoršnega truda se ni ustrašila, da bi le ljubljene sinček bil dobro odgojevan. Nikdar si ga ni upala izpustiti izpred očíj; sama ga je prva leta oblačila in slačila. Nič ji ni smelo biti prikrito, kar je delal in govoril. Dobro je pazila na vse, kaj so mu drugi pripovedovali, in skrbno je odvrčala vse, kar bi mu utegnilo biti nevarno, ali bi mu moglo obuditi le misel na kak greh. Rekla je: „Sinček moj! rajše bi te videla v grobu, kakor pa v

smrtnem grehu.“ Kar je imel moliti, je z materjo molil in mati ga je učila prav zgodaj Boga spoznavati in s prav otročje priprostimi besedami mu je skušala dopovedati, koliko dobrega je Bog storil človeku po svojem stvarjenju, odrešenju in posvečenju. Besedo dobrote in ljubezni pa razume že tudi najmanjši otrok. Tako je prišlo, da je tudi Francek, ki je do tedaj le nekatere besede težko izgovarjal, nenadno veselo spregovoril: „Bog in mati me imata zelo rada“.

Pa tudi oče je vestno pomagal; zlasti, če je bilo treba kdaj kaznovati.

Nekega dne dobí Francek na tleh jopič rokodelca, ki je v gradu delal, in pri zaponi zagleda pisan svilnat trak. Pisani blišč tega lepoticja tolikanj omami otroka, da se dá zapeljati in ga skrivaj vzame. Ko rokodelec po skončanem delu zapazi, da je ob trak, ga išče in poprašuje pri grajskih poslih; toda zastonj, svilnatega traka ni najti. Ko to oče zvé, pride mu na misel: kaj ko bi ga bil otrok spravil? Zato ga koj pokliče in ostro prime. Francek kar odkritosrčno pové in se nič ne izgovarja, da ga je on vzel. Ob jednom se spusti ves skesan pred očeta na kolena in ves objokan ga prosi odpuščanja. Vsi pričujoči so se jokali, tako so bili ginjeni, in so hoteli očeta prositi zanj. Toda oče se ne da preprositi; dobro vedoč, kako hude nasledke bi utegnil imeti tak prvi pregrešek, ga kar vpričo družih udari z bičem in pristavi, da ga za sedaj zato tako malo kaznuje, ker je vprvič in je sam odkritosrčno obstal; ko bi se pa še katerikrat primerilo kaj jednacega, bode kazen drugač večja.

Tudi to je čednost, če otrok zaslužno kazen potrpežljivo prenese ter si jo v prid obrne. Francetu ni nikdar več na mar prišlo, da bi kaj vzel brez dovoljenja, še sadja ne na vrtu ali na polju.

Da bi podučljivemu in vbogljivemu otroku še bolj resno in živo pred oči postavila lepoto in srečo pravega krščanskega življenja, se je skrbna mati posluževala tudi tega-le pripomočka. Večkrat mu je kaj brala iz življenja svetnikov, in mu vselej razkladala, kar je bilo že zanj primerno, ter mu prigovarjala, naj tudi tako dela. S tem je zanetila v njegovem rahločutnem srcu vroče želje, svetnike posnemati. Večkrat je med branjem zaklical: „Mati! jaz bi bil tudi rad svetnik!“ S solzami veselega ginjenja v očeh je potlej odgovorila grofinja: „Ljubi otrok! ako resno hočeš, ti bo dal Bog temu potrebno milost.“ — Pobožna mati je kmalu vživala sad tako lepe odgoje in neizrečeno jo je veselilo videti, kako skrbno se ljubeznjivi otrok varuje vsakega greha. Tako n. pr. bi bil raje prestal še toliko kazni, kakor pa se kaj zlagal. Mati mu je namreč večkrat rekla: „Le lagati nikar, ljubi France! laž nas sramoti pred Bogom, pred ljudmi in pred lastno vestjo. Laž je od hudobnega duha, in kdor laže, postane otrok hudobnega duha!“ Tako vesten je bil sv. Frančišek že v prvi mladosti!

2.) *Mladi apostol.*

Kakor hitro se je jel Francek glasiti, ga je mati učila izgovarjati presv. imeni Jezus in Marija pa lepo prekrižati se. Ko je pa toliko napredoval,

da je več besedij skupno mogel izgovarjati, ga je s pomočjo nekega duhovna naučila moliti očenaš, češčenamarijo, apostoljsko vero, tri božje čednosti ali vero, upanje in ljubezen, molitve pred jedjo in po jedi ter najpoglavitnejše resnice iz krščanskega nauka. Prav velikokrat je ponavljal molitve in to, kar se je naučil, in lepo je prosil, naj ga naučijo le še več. In čeravno ni še znal brati, sta ga vendar mati in že omenjeni duhoven veliko naučila iz katekizma, ker je jako zvesto in pazno poslušal, kar se mu je pravilo.

Pa s tem še ni bil zadovoljen. Njegovo dobro srce in ognjeviti značaj ga je nagibal že takrat s svojo malo vednostjo koristiti drugim. Ko se je navadil gotovo število vprašanj in odgovorov, je ves vesel zapustil učilnico, vzel je zvonček, ki so mu ga bili stariši dali za igračo, ter je skliceval ž njim vse sosednje otroke skupaj; potem jih je postavil v vrsto okrog sebe, jim je prav živo pripovedoval, kar je sam vedel, potlej pa jih je spraševal in ž njimi tako dolgo ponavljal, da so tudi znali.

Včasih je tega petletnega apostolčka gorečnost gnala še dalje. V tistih krajih se je bila namreč Kalvinova kriva vera vgnjezdila in razširila. Če se je zgodilo, da ga je kateri tistih krivovercev srečal, se mu je brez straha bližal in mu začel z besedami, kar jih je znal iz katekizma, živo dokazovati, da je v zmoti. Njegovi napadi so bili včasih že presilni, in drugače mu niso mogli ubraniti, kakor da so ga v kako sobo skrili in zaprli, kadar je kak krivoverec prišel v grad. To je bil nekak začetek tistega velikanskega

spreobračanja, ki ga je imel kot duhoven in škof tako slavno zvršiti.

Še celo svoji materi je postal blagi deček skoro nekakšno za učenika. Kadar je videl mater žalovati, jel jo je ljubeznjivo tolažiti rekoč: „Ljuba mati! k dobrotljivemu Bogu pribežimo, on nam bo pomagal.“ Če jo je med težavnimi opravili slišal zaklicati: „Oh Bog! pomagaj nam!“ je na to odgovoril: „Prav ste rekli, ljuba mati! recite to večkrat, le recite prav iz dna srca in videli boste, da vam bo Bog pomagal.“

3.) *Mladi dobrotnik.*

Dobrota blagega srca ne more ostati skrita; marveč, kakor solnčni žarki blagodejno ogrevajo povsod, kamor posijejo, tako istinito dober človek osrečuje in oveseljuje vse, ki se mu bližajo. Dober človek — pravijo — nosi na rokah svoje srce!

Všaj pri našem blagosrčnem Francetu je bilo tako. Še le dve leti je bil star, in že se je kazala njegova ljubezen do revežev. Če je videl revežev, in posebno če je zagledal kake male otročiče, jim je razdal, kar je imel v rokah; če ni nič imel, se je obrnil proti pestunji in je prosil miloščine najpred z milim pogledom, potlej s solzami ter ni odnehal, dokler ni revež kaj dobil. Tako je bila njegova pestunja že privajena in primorana vselej s seboj vzeti sadja in drugih rečij, kadar je kam šla z otrokom. Njegovo največje veselje je bilo, kadar je kaj prejel, da je mogel miloščino deliti. Če je zaslišal revežev glas pred vratmi, precej je pritekel z darom; če je

bilo to ravno med kosilom, nesel mu je kar jeden del svojega kosila; če pa ni imel kaj dati, prosil je, — prav prisrčno prosil očeta in mater, naj pomagajo nesrečniku. Dobri stariši nekaterikrat niso hoteli precej dati, da bi se otrok vadil v potrpežljivosti; pa ob taki priložnosti ga je tako premagalo, da so mu stopile solze v nedolžno očesce in se je še le tedaj utolažil, ko je bila miloščina izročena.

Take ljubezni pa ni imel samo do ubogih, marveč sploh do vsakega.

Njegov strežnik mu kupi nekega dne par rokavic za precej nižjo ceno, kakor je kupec začetkoma zahteval; kupec mu jih sicer dá, toda (kakor imajo prodajalci že večkrat navado) trdi, da ima zgubo pri njih. „Kaliko pa morate še dobiti“, vpraša deček, „da ne boste imeli nič zgube?“ — „Toliko in toliko“, je odgovor. — „Tedaj nate še to“, pristavi France, ter potegne iz mošnjička toliko denarja, kolikor je kupec še zahteval.

Drugikrat je šel čez most, pred katerim je čakal delavec, ki je bil popravil oni most, in je od čezgredečih zahteval nekaj malega za plačilo one poprave. France zapazi, da njegov hlapec ni nič plačal, bržkone zato, ker so bili plemenitniki prosti. „Oh, kaj neki“, reče brž deček, „ti ubogi ljudje delajo v potu svojega obraza, da nam postrežejo in mi bi jim nič ne plačali? To bi ne bilo prav.“ Pri teh besedah vzame iz žepa potrebni denar in ga dá delavcu s tako prijaznostjo, ki še bolj povikša ceno dobrega dejanja.

4.) *Izvrstni učenec.*

Ko je dopolnil Francek šesto leto, ga pelje oče v malo mestece, dve uri od grada oddaljeno, da se tam nauči brati in pisati. Čez dve leti ga pošlje oče od tam v mesto Annecy (r. Ansi) v latinske šole. Tu ostane France pet let. Potlej potuje 13letni mladenič v Pariz, kjer se poprime višjih učenostij ter ostane 6 let.

Vso šolsko dobo se je tako lepo vedel in v učenju ves čas napredoval tako sijajno, da so se mu morali njegovi učitelji čuditi. Zavolj njegove velike pridnosti, zveste porabe časa in nenavadnih dušnih zmožnostij je sedel vedno na prvih prostorih in dobival prva darila.

Dobro je vedel, da na božjem blagoslovu je vse ležeče, zato si je prizadeval z obilno in pobožno molitvijo isprositi si nebeški blagoslov za vspešno in srečno učenje. V desetem letu je bil pri prvem sv. obhajilu; potem je pristopil vsako prvo nedeljo v mesecu k mizi Gospodovi, potlej še večkrat in kmalu potem vsaki teden. Tako je delal tudi pozneje, ko se je šolal že v Parizu. Če ga je kdo vprašal, zakaj tolikrat prejema sv. obhajilo, je odgovoril: „To delam prav iz jednakega vzroka, kakor se večkrat pogovarjam z učeniki, od katerih lahko izvem veliko znamenitega. Jezus je učenik za učenost svetnikov: zato grem večkrat k njemu, da me poučuje v tej svetniški vedi. Kajti malo bi mi bilo na tem ležeče, da bi veliko vedel in bil učen, ko bi pa ne bil tudi svét.“ Vsako sveto obhajilo ga je potrdilo in napolnilo z novo gorečnostjo za izvrševanje

dobrega; tu je vnemal in ogreval svoje srce z ognjem svete ljubezni; tu je zajemal življenje in moč, ki ga je vzdrževala v največjih nevarnostih in skušnjavah.

Da bi bil pa res vreden večkratnega svetega obhajila, se je junaško trudil vsako napačno nagnenje v svojem srcu popolnoma zatreti in ukrotiti vsakoršno strast. Zlasti pohlevnost in krotkost mu je prizadejala marsikako hudo vojsko, predno si jo je popolnoma prisvojil, ker prirodjena mu je bila velika živost, ki ga je mnogokrat napeljevala v jezo in nejevoljo. Pa z dolgim stanovitnim prizadevanjem je tako predrugačil svojo natoro, da je bil kakor jagnje krotak.

„Ko sem bil še deček“, je pozneje pravil nekemu jezuitu, „sem se s posebno gorečnostjo vadil v krotkosti in potrpežljivosti; več let nisem družega mislil, kakor to, kako bi si pridobil te čednosti.“ — In že v poznejših letih kot škof je bil nekoč zelo razžaljen, pa kar nič se ni jezil. Nekdo mu je zameril in očital, da tako mirno in ponižno poslušá obrekovalca in preklinjevalca. Svetnik pa mu odgovori: „Že dvajset let se vadim potrpežljivega se skazati v tacih priložnostih, zakaj bi sedaj kar hipoma opustil to navado? Je li vredno, da bi zasluge, ki sem jih, ako Bog dá, do sedaj nabiral, najedenkrat pogubil?“ Nekoč sreča jednega svojih najbolj zakletih nasprotnikov, prijazno mu roko podá ter reče: „Vem, da me sovražite, jaz pa vas ne; ko bi mi tudi jedno oko izdrli, bi vas še z drugim prijazno pogledal.“

Vsi njegovi tovariši so ga spoštovali in skoraj so se ga bali, tako velika se jim je zdela njegova

svetost. Že njegova pričujočnost je zadostovala druge obvarovati hudega. Kadar so ga videli prihajati, so rekli: „Modri bodimo, svetnik gre.“ To jim je bilo dovelj, da so nehali se prepirati, kregati ali sicer lahkomišljeno se vesti. Ko bi se bil pa kateri pozabil in rekel kako kletev, laž ali katero nespodobno besedo, ga je pobožni deček s krotko resnobo posvaril in prosil, naj pazi na svoje besede. Tako je obvaroval svoje součence mnogo hudega, in veliko lepega so se navzeli od njega. Mnogi so pozneje sami spoznali, da za čednost in pobožnost, ki jo imajo, se morajo razun Bogu zahvaliti le sv. Frančišku, njegovemu ljubeznjivemu zgledu, pa njegovim besedam.

Kadar se je šel s svojimi tovariši sprehajat, je navadno nekatere odbral in šel ž njimi med samotno grmovje: tam v senci velikega drevesa je ž njimi pokleknil in molil ali pel litanije Matere božje; potlej pa jih je kakor mlad pridigar opominjal, naj se ogibljejo grešne priložnosti, naj si prizadevajo za čednost ter napredujejo v pobožnosti. Svoj kratek govor je navadno skončeval s temi ali jednacimi besedami: „Tovariši! zgodaj se učimo, kako naj ljubega Boga častimo in njemu služimo, dokler nam k temu še čas daje.“ Kateri drugikrat jim je pa pripovedoval spodbudne reči, ki jih je bral v življenju svetnikov, ker to branje mu je bilo zmir najslajše veselje in razvedrilo.

Posebno rad je peljal svoje tovariše spomladi zjutraj na kak lep hrib ali grič, da jim je tam pri pogledu krasne narave misli obračal na Boga, Stvarnika vseh rečij. „Začnimo s tem“, jim je rekel, „da Gospoda kličemo in slavimo; kajti on

nam je dal ta lepi dan; to gosto grmovje, te prijazne travnike in te čiste potoke, ki tako rahlo šumljaje hitro memo nas bežijo — vse to je on naredil.“ Po takem vvodu jim je naglas molil; in še le, ko so molitev pobožno skončali, se je začelo veselo igranje ali vedrilno sprehajanje.

Kako goreče je druge navajal k dobremu, pokazalo se je tudi pri neki drugi priliki, ko je bil že v pariških višjih šolah. Nek pobožen mladenič ga pride v njegovo stanovanje obiskat. Franc ga povabi, naj pride drugo jutro, da bo ž njim zajutrkoval. Mladi mož sprejme to prijazno povabilo in res pride ob določeni uri.

Francu je bila znana njegova pobožnost, zato ga nagovori: „Priatelj, jaz grem sedaj v jezuitovsko cerkev, da bom tam pri spovedi in pri sv. obhajilu; ali si tudi ti za to partijo?“ Takega predloga oni pač ni pričakoval; nekoliko pomisli in reče: „Naj bo, jaz sem tudi za to.“ In oba gresta k spovedi in k svetemu obhajilu. Ko po opravljeni pobožnosti gresta iz cerkve, reče Franc svojemu prijatelju: „To je bila velika pojedina, na katero sem te povabil, sedaj hočeva nahraniti tudi telo.“ Sedaj gresta v njegovo stanovanje ter ostaneta ves dan skupaj. France prijateljsko deli ž njim svojo hrano in opravlja ž njim svoje navadne pobožnosti, ter ga razsveteljuje s svojimi ljubeznjivimi pogovori in mu streže, kolikor more. Pač se je srečnega štel oni prijatelj, da je dan preživel v tako nedolžnem veselju.

5.) *Vsem vse.*

Dobri zgledi in poučljive besede mladega grofa so bile posebno zato tako koristne in izdatne, ker je vsak lahko videl, da izhajajo iz prave krščanske ljubezni. Kajti ljubil je vse svoje součence in ljubil jih je iz vsega srca. Vsakemu izmed njih je bil pripravljen karkoli na ljubo storiti, ko bi mu bilo tudi samemu neprijetno ali težavno. Kar je nje veselilo, veselilo je tudi njega; njihove britkosti so bile tudi njegove britkosti. Kazni, ki so jih morali drugi prestati, so mu šle tako do srca, da si je večkrat resno želel mesto njih kaznovan biti.

Nekega dne je imel njegov sorodnik Gašpar Saleški biti kaznovan ter tepen. Ves preplašen in objokan ter neznansko kričeč se ubožec vrže učitelju k nogam; France to videti priskoči med učitelja in kaznjenca pa prisrčno prosi, naj njega pretepejo mesto onega; učitelj ga odganja, France pa ne odjenja od svoje prošnje. Slednjič učenik sprejme ponudbo; Gašpar sme iti, nedolžni trpi kazen za njega, ki jo je zaslužil. Ko so iz šole grede nekateri tovariši nejevoljno godrnjali, češ, da so mu učitelj krivico storili, jih France zavrne in se prav odločno potegne za učitelja.

Ob drugi priložnosti se je služabnik nekaj pregrešil zoper domačega učitelja, in ta ga je hotel kaznovati za pregrešek. France je lepo prosil zanj, naj mu odpusti; pa ni bil uslišan. To ga ni ujezilo ali ustrašilo, ampak le še dalje je prosil zanj. Tu pa mu je učenik v nagli razdraženosti mesto odgovora dal gorko zaušnico.

Dobrega Franceta tudi to ni kar nič razjezilo, ampak tako mirno in veselo je odhajal, kakor bi bil uslišan.

Posebno skrben je bil doma med počitnicami za svoje brate. Imel je tri; imenovali so se Gal, Ljudovik in Janez. Vsi trije so se mu zdeli kakor nežne rastlinice, ki jih mora oskrbovati in varovati, mlade duše in nedolžna srca, ki jih mora proti Bogu voditi in k čednosti nagibati. Skušal si jih je toraj pridobiti s tem, da jim je v vseh rečeh, kar je le mogel, veselje delal, jim otročje želje izpolnjeval in se po otročje ž njimi igral, kakor bi bil še sam jednako majhen. Po tej nedolžni zvijači se mu je posrečilo, da jih je popolnem pridobil v svojo oblast; in ko je videl, da so mu mlada srca z bratovsko ljubeznijo tako udana, začel jih je učiti, kako naj molijo, kako naj Boga ljubijo in kako radi se morajo imeti med seboj. Tako je vodil kakor dober angelj svojih bratov prve njihove stopinje na poti krščanskih čednostij.

Mati je hvalila gorečnost ljubljenelega sina in ga podpirala v njegovem prizadevanju. „Ljubi otroci!“ je dejala njegovim mlajšim bratcem, „svojega brata Franceta morate posnemati; poslušajte njegove dobre svete in storite, kar vam poreče.“ To je pomagalo, in materi je bila zelo olajšana odgoja mlajših, ker si je prej toliko prizadejala za starejšega. Saleški grad je postal prava šola čednosti, zgled krščanske družine. Pristrčna ljubezen je vse združevala in storila, da večega veselja niso poznali, kakor sami bivati skupaj.

Še prav posebna prijaznost pa je nastala mej Francetom in bratom Ljudevikom; kajti to dvoje

angeljskih src se je tako vjemalo med seboj, da je bilo videti, kakor bi ne moglo nikdar jedno zapustiti družega. Ljudovik si ni ničesar tolikanj želel, kakor da bi mogel svojega prisrčno ljubljenega brata v vseh rečeh ubogati in posnemati ter ga smel povsod spremljati. Janeza pa ni imel tako rad, ker je bilo njegovo srce bolj nagnjeno k nasprotnosti, zamerljivosti in nezadovoljnosti. Da bi ta napaka za ljubeznjivo družinico ne imela neljubih nasledkov, se je prizadeval blagodušni France vselej njemu nakloniti prednost. Če so si kedaj kaj delili med seboj, je znal s čudovito spretnostjo že tako obrniti, da je bil najboljši del vselej bratov; in če je oni zaslužil kazen, se je koj ponudil, da bi jo sam prestal namesti njega. Tako se je ohranila zmiraj bratovska jedinost in ljubi mir med njimi in ko je bilo nekikrat govorenje, kako so si bratje dobri in prijazni med seboj, se je France pošalil, rekoč: „Mi trije skupaj bi napravili kaj dobro salato: Janez bi bil jesih, zato ker je tako močan, Ljudovik bi bil sol, ker je tako moder, ubogi France bi bil pa olje, ker mu je toliko za krotkost.“

Tako je osrečeval France svoje, kadar je prišel domov na počitnice.

6.) *Pobošni Marijin otrok.*

Da je tako dober otrok, kakoršen je bil France Saleški, prisrčno častil tudi Marijo, to se pač že tako vé. In sam ne vé, kako bi rekel: ali je bil ta izvoljeni mladeniček zato tako ljubeznjivo dober, ker je Marijo tako goreče častil, ali pa je zato Marijo tolikanj goreče častil, ker

je bil tako pristrčno dober. Toliko sem prepričan, da po svetosti se meri tudi ljubezen do Marije: čim večja svetost, tem večja Marijina ljubezen! In blago življenje, ki ga vam tukaj popisujem, me vnovič potrjuje v tem prepričanju.

Francek je bil še majhno dete, ko se je pri dobri materi učil Mater božjo častiti in pozdravljati. V grofovskem gradu mu je bilo namreč največje veselje, da si je narejal oltarčke, jih oplešaval z mnogovrstnimi podobami in cvetlicami in potlej večkrat pred njimi glasno molil molitve, katerih se je bil že naučil. Pri tem detinsko pobožnem opravilu pa so mu bile najljubše Marijine podobe in molitve Matere božje. Z leti je rastla tudi njegova ljubezen do Marije.

Ko je v Parizu hodil v šolo, je vsak dan obiskal kako cerkev ali kapelo, ki je bila Materi božji posvečena. Najrajše je hodil v cerkev sv. Štefana, kjer mu je bil posebno priljubljen krasen oltar Matere božje. Tu je razodeval svete želje svojega ginjenega srca najsvetejši Devici, ki jo je ljubil kakor svojo Mater. Ni se mogel ž njo pogovarjati, da bi mu ne bile priigrale gorke solze v oči. Nji je izročeval in priporočeval svoje težave in svoje veselje. Večkrat ga je tako prevzelo neko sveto navdušenje, da je zaklical: „Oh! kdo bi te ne ljubil, preljuba Mati? Tvoj hočem biti na veke; in kakor jaz, naj vse stvari živé in mrjó iz ljubezni do Tebe!“ In pri tem se je na obrazu kazala vnetost njegove srčne gorečnosti.

Pogostoma je daroval svoje srce Jezusu Kristusu, pa najrajše tako, da mu je presveta Devica posredovala to daritev; molil je to-le molitvico:

„O Bog mojega srca! Ná tukaj srce, katero je tvoje; vzemi ljubezen, ki ti jo darujem po rokah tvoje najslajše Matere. Sprejmi, o sveta Devica! ta dar, shrani mi to darilo in daj, da ne bo nikoli nič družega ljubilo moje srce, kakor Tvojega božjega Sina in tebe!“

Da bi ga Marija tolikanj rajše sprejela v svoje milo varstvo, je v ravno tej cerkvi obljubil in večkrat Materi božji ponavljal obljubo, da hoče do smrti neomadežano ohraniti deviško čistost, tisto prelepo čednost, ki je nebeški Kraljici mej vsemi najbolj všeč. To najlepšo čednost si ohraniti, so si od nekdanj resno prizadevale vse blage duše; tudi France, ta angeljski ljubljenec Marijin, je kar gorel za njo. S povzdignjenimi rokami in solznimi očmi je prosil Kraljico devic, naj sprejme njegovo čistost za zmiraj v svoje močno varstvo.

V tej cerkvi je bil tudi rešen nekih prav hudih in nevarnih skušnjav.

Lotila se ga je namreč nenadno silno velika žalost in obupnost. Začela se je ta grozovita otožnost s tem, da si je mislil sam pri sebi: „Znabiti nisem v milosti božji, in ko bi bila nevarna priložnost, bi znabiti privolil v velik greh. Take otožne misli si je sicer spravljal iz glave, vendar skušnjava ni hotela odjenjati, le še čimdalje hujše mu je bilo. Vsa tista sladkost, ki jo je prej čutil v molitvi in ljubezni božji, je zginila; prej tako vneto srce mu je omrzilo za vse, kar mu je bilo nekdanj največje veselje. Začnejo ga begati mračne misli, češ, da ga je Bog zapustil in za vekomaj zavrgel, da ni in ne bode

mej izvoljenci Božjimi. Lahko si mislite, kako grozovito hudo je bilo to za tako dušo, ki je tolikanj goreče ljubila Boga! Skušal se je utolažiti, ter si mislil, da ni treba naprej vedeti, ali bo zveličan ali ne bo; dosti je, če izpolnjuje voljo božjo, kolikor more; da je Bog dobrotljiv, usmiljen itd. Vse ni nič pomagalo. Pa ta misel, da bi imel v peklu vekomaj trpeti, ga še ni tako trpinčila; še huje mu je dejalo, če je pomislil, da v peklu Boga ne ljubijo, ampak sovražijo. „Oh Gospod!“ tako je zdihoval, „če mi ni dano, da bi te ljubil na onem svetu, hočem te vendar v sedanjem življenju vsak trenutek tako prisrčno ljubiti, kolikor morem. Vendar nikar ne daj, da bi te vekomaj sovražil! Ali res, da ne bi jaz nikdar gledal lepote nebeške?“

V tem britkem času mu je telo zelo shujšalo in opešalo; lepa cveteča barva mu je zginila z obraza; obličje mu je upadlo in obledelo; ni mogel ne jesti, ne piti, ne spati, toliko, da je še ostal po koncu. Vendar vsled tega ni prenehal svojih navadnih molitev, ampak še več je molil, če tudi pri molitvi ni čutil nikakoršnega veselja in no-bene sladkosti. „O Gospod“, je molil, „moje srce je ravno tako pripravljeno za te trpeti, kakor veseliti se s teboj. Zgodi se mi po besedi tvojih božjih ust: Nočem smrti grešnikove, ampak da se poboljša in živi.“

Vendar ura rešenja se je približala. Nekega dne pride ves otožen iz šole, ter gre v cerkev sv. Štefana molit pred tisto podobo, kjer je bil storil sklep, da hoče vedno ohraniti deviško čistost. Pridši v cerkev poklekne pred podobo Matere

božje in začne moliti tako prisrčno in zaupljivo, kakor še malokdaj, sv. Bernarda znano molitev: „Spomni se, o presladka Devica“ itd.; tudi še stori obljubo vednega devištva, ter se zaobljubi, da bo v spomin te obljube vsak dan molil sv. rožni venec. Pri tej priči začuti prečudno prenovljenje na duši in na telesu; zopet se mu povrne cveteče zdravje; solnce čistega miru zopet zasije v njegovi duši in ne neha sijati do konca njegovih dnij. O, kako je Boga častil in hvalil za toliko dobroto! Kajti prepričan je bil, da neskončno dobri Bog je bil v vjegovo korist pripustil tako skušnjava. Tudi je odsihdob vsak dan molil rožni venec in prelepo molitev, s katero si je bil po Mariji sprosila rešenje tolikih težav.

7.) *Volitev stanu.*

Leta 1586. je Frančišek dovršil svoje študije v Parizu. Oče pošlje zglednega mladeniča še v Padovo, da bi se učil pravednosti. V tem mestu je učil slavni jezuit Possevin, jako pobožen, učen in izkušen profesor. Tega izvrstnega moža se trdno oklene plemeniti mladenič; izvoli si ga za dušnega voditelja ter ga sluša kakor nedolžen otrok svojega ljubljenega očeta. Prava se je sicer učil pri drugem profesorju, a rad je hodil poslušati Possevinove govore o dogmatiki svetega Tomaža Akvinskega in o spisih učenega kardinala Belarmina.

Dijaki v Padovi so živeli zelo zlobno in razbrzdano. Vabili so tudi Frančiška v svoje grešne družbe, a hrabro se jim je ustavljal. Njegova angeljska nedolžnost jim je bila trn v peti; zato so

mu v svoji peklenški zlobnosti večkrat nastavljali pogubne zanke ter nalašč nagovarjali zlobne in izprijene osebe, da naj bi mu bile v spodtiko. A junaški mladenič je viteško premagal tudi take satanske skušnjave. Nekoč je s studom pljunil v obraz neki zapeljivi osebi. Imel je navado, da je vedno ponavljal misel na pričujočnost božjo. In to, sam hvaležno prizna v svojem dnevniku, ga je rešilo in mu vedno neomadežano ohranilo sveto nedolžnost deviškega srca. Tudi v Padovi je vestno nadaljeval svoje pobožne vaje in pokorila in jih še pomnožil ter se strogo ravnal po določenem dnevnem redu.

V tej dobi je tudi nevarno zbolel. Vse je menilo, da ne bode okreval. Tudi dva zdravnika sta izjavila, da ni več upanja. Sam pa je bil popolnoma udan v voljo božjo. Rekel je: „Za vse sem pripravljen, kar hoče z menoj storiti najvišji Bog, naj že hoče mojo smrt ali moje življenje. Moja največja sreča bo, ž njim živeti in umreti“. Z veliko pobožnostjo je prejel svete zakramente za umirajoče in je čisto mirno čakal smrti. Kar hipoma pa sladko in trdno zaspi ter se ves pokrepčan zopet prebudi. Zdravnika sta izrekla, da je bilo ozdravljenje čudežno. Po tej bolezni se je še bolj utrdila njegova želja, da bi Bogu služil v duhovskem stanu.

V Padovi je pravoslovne študije izvršil z izvrstnim vspehom. Njegov profesor je povabil 48 doktorjev k njegovi preskušnji in vrli dijak je tako sijajno odgovarjal, da mu je vse navdušeno čestitalo in njegov učitelj je izrekel, da je bil ta dan najlepši v njegovem življenju. Doktorska

čast se mu je priznala 5. sept. 1591; takrat je bil že dopolnil 24. leto. Sveti in plemeniti mladenci je ostal priprost, ljubeznjiv in ponižen kakor poprej.

Po očetovi želji se pa ni kar takoj vrnil domov, marveč je še potoval po Laškem ter zlasti obiskal Rim in Loreto, ker ta dva sveta kraja sta ga najbolj zanimala. V Rimu je na grobeh svetih mučencev neki storil obljubo, da hoče vse svoje moči zastaviti v to, da bi zopet za pravo vero pridobil svojo domovino, katero je bilo tako žalostno opustošilo drzno krivoverstvo. V Loreti pa se je na novo izročil svoji nebeški Materi ter zopet ponovil obljubo svetega devištva, za katero se je bil zavezal že v Parizu.

S tega potovanja nam je omeniti še dva čudeža, s katerima je Bog pokazal, kako zelo mu je všeč njegova ponižnost in krotkost.

V Rimu se je bil nastanil v krčmo blizo reke Tibere. Kar nenadno pa zahteva krčmar, naj se umakne drugim gostom, ki bodo boljše plačali, ter izmeče njegove stvari na ulico. Njegovi spremljevalci so se jezili in prepirali s krčmarjem, ki ni izpolnil svoje besede; svetnik pa jim mirno reče, naj se udajo, ter gre ž njimi v drugo krčmo. Kmalu potem je Tibera tako narastla, da je preplavila obali in popolnoma izpodkopala ono krčmo, iz katere so bili pregnali Franciška, tako da se ni mogel nihče rešiti.

Nekaj sličnega se je zgodilo, ko se je hotel iz Ankone prepeljati v Benetke. Tu si je ladijo najel in plačal vožnjo ter že dal v njo znositi svoje potne reči. Kar pride imenitna gospa z

mnogim spremstvom, katera je bila sama zase najela ladijo, o čemur pa se ni Frančišku nič povedalo. Gospa ne pusti nikogar družega na ladijo. Čeravno je Frančišek zagotavljal, da ji ne bode delal nikakoršnega napotja, da se bode s svojim malim spremstvom in neznatno prtljago stisnil v zadnji kotiček in pa, da se mu mudi odpotovati, vse ni nič izdalo, gospa je ostala pri svoji trmi in malo je manjkalo, da ni dala v morje pometati njegovih rečij. Frančiškovi spremljevalci se hudo jezijo radi take krute nevljudnosti, svetnik jih pa krotko pogovarja, češ, mora biti že tako božja volja, morda pa pride kaka nevihta, ter se ves miren poslovi. Še so čakali v Ankoni odhoda druge barke, a že je prišlo strašno sporočilo, da je huda nevihta ukončala ono ladijo in da je prevzetna gospa in vse potonilo.

Zelo so se vsi razveselili v Saleškem gradu, ko se je povrnil domov Frančišek po daljši odsotnosti. Pa kaj bi se tudi ne razveselili tako izvrstnega, vsestransko olikanega mladeniča! Saj vedó vsi, da mladi, tako temeljito izučeni doktor nima le prejasne glave, marveč tudi v prsih tako blago, tako čisto, tako plemenito, zlato, sveto srce! S ponosom se svet ozira na mladega grofa. Že mu je oče odbral izvrstno in bogato nevesto, vojvoda odločil odlično mesto v višjem svetu. Na vse strani se mu odpira svetna čast in sreča; a svetnik se ne zmeni zanjo, izvolil si je vse kaj višjega. Kot mašnik Gospodov hoče uporabljati svoje izredne talente, Bogu posvetiti svojo s pridnostjo pridobljeno učenost, kot duhovnik Najvišjega hoče še izpopolnjevati svoje prelepe čednosti, ki jih je

tako skrbno gojil že v spomladi svojega življenja; kot namestnik Kristusov hoče nebeškemu Očetu posvetiti vse telesne moči in dušne sile!

Ker si sam ne upa takoj očetu naznaniti svojega sklepa, prosi svojega strica Ludovika Saleškega, genfskega korarja, naj bi posređoval in pripravil očeta. Hudo je pretresla ta novica sicer dobrega očeta in bogoljubno mater. Najprej se uda preblaga mati in je na tihem še vesela, da bo njen ljubljenec v častni službi v tako tesni zvezi z Jezusom. Z odločno besedo, češ da se je za mašniški stan odločil že v Parizu, ta svoj sklep v Padovi ponovil in v Loreti potrdil, in s ponižno prošnjo slednjič pregovori še očeta. Solznih očij reče ljubljeneemu sinu: „Pa stôri, moj sin, kakor ti Bog veli. Je pač pretežavno ravnati zoper vest. Gospod, kateri te je, kaker zagotavljaš, poklical v duhovski stan, naj te blagoslovi tisoč in tisočkrat, kakor te jaz blagoslavljam zavoljo njega. Prosim Boga, da naj bo v nebesih tvoje plačilo, kakor si si ga sedaj izvolil za svojo dedščino na zemlji.“

8.) *Mašnik in škof.*

V pratiki vidiš svetnike naslikane po njihovem stanu. To nam je migljaj, da si sleherni še posebej zasluži nebeško plačilo s tem, ako vestno in zvesto izpolnjuje dolžnosti svojega stanu. Sv. Frančišek je naslikan v škofovski obleki; kot izvrsten škof slovi in bo slovel do konca dnij v sv. katoliški cerkvi, kot svet škof se veseli in se bo veselil vekomaj v rajski slavi. Mlada leta so mu bila doba prelepega pripravljanja,

moška leta pa čas neumornega, prekornega delovanja.

Natanko seveda tukaj na tako tesnem prostoru ne moremo opisati njegovega apostolskega delovanja; zadovoljiti se moramo le z nekaterimi potezami. Predno si pa ogledamo njegovo delovanje, pogledajmo najprej oni kraj, kjer si je zaslužil toliko slavo, oni vinograd Gospodov, ki ga je tako izborno obdeloval. Poišči najprej na zemljevidu v Švici na jugozahodnem koncu mesto Genf (Ženévo), ali če sam ne znaš prav iskati, prosi koga, da ti pokaže. Mesto Genf je na južno-zahodni strani genfskega jezera. Na jugu tega prekrasnega jezera je gorata Savojska dežela (del Francoske); pokrajina ob južni obali se imenuje Chablais (beri Šablè), kjer nam je posebno pomniti mesto Thonón (blizo jezera) in Allinges (b. Alêž). Ako gremo pa od Genfa proti jugu, pridemo do malega jezera, ki ima ime od bližnjega mesta Annecy (b. Ansí). Tukaj je bila za časa sv. Frančiška stolica genfskega škofa, ker je bilo mesto Genf popolnoma v oblasti strastnih krivovercev kalvincev. Blizo tega mesta je bil grad Saleški, kjer je tekla zibelka sv. Frančišku.

Želim, da bi se ti ta kraj posebno priljubil, ker je posvečen po stopinjah tako izredno dobrega moža, tako velikega svetnika.

Ko je bil Frančišek dobil očetovo dovoljenje, se je takoj poslovil pri domačih; dobra mati mu je bila že dala napraviti talar. Ganljivo je bilo poslovljenje. In ko se je s stricem peljal proti Annecy-ju, se je jokal, deloma od veselja, ker se je smel popolnoma posvetiti Gospodu, deloma pa

tudi zato, ker je hudo dejalo njegovemu rahločutnemu srcu, da je svoje ljube stariše pripravil v toliko žalost. Pristavil je pa: „Menim, da moj dar ne bo manj všeč Najvikšemu, če je poškropljen s solzami.“

Naj še omenim, da je bil po prizadevanju njegovega strica že izvoljen za prošta (ker je bilo to častno mesto ravno izpraznjeno), predno je prejel mašniško posvečenje, deloma zato, ker je bila znana njegova bogoljubnost in nedolžnost, deloma pa tudi zato, da bi lažje dobil dovoljenje očetovo. Frančišek je zvedel za to reč, ko je bila že dognana; pa je ni bil vesel, ker se je štel za nevrednega. A da je bil izmej vseh najvrednejši, se je kmalu pokazalo.

Prelepo se je pripravljajl za mašniški stan z učenjem, pa še lepše z molitvami in svetimi vajami. Njemu je pač veljalo, kar je pisal sveti Bazilij Veliki o Gregoriju Nácijanškem: da je bil že mašnik, predno je prejel mašniško posvečenje. Nižje redove je sprejel 8. jun. 1593, subdijakonatski 12. jul., dijakonatski 18. sept. in v mašnika je bil posvečen 18. dec. Novo mašo je opravil 21. decembra na praznik svetega Tomaža. Pri novi maši in potlej pri vsaki maši so opazili, da njegove oči in njegova lica kar žaré in da mu na obrazu odsevajo plameni one goreče ljubezni božje, katera je žarela v njegovem srcu. Sam je pozneje povedal, da mu takoj iz srca zginejo vse posvetne misli, ko se obrne k oltarju.

Genfski škof je bil zelo vesel, da je dobil takega mašnika v svojo škofijo. Ker je hitro spoznal njegovo sveto možatnost in govorniško

spretnost, mu je dovolil pridigovati precej, ko je prejel nižje blagoslove in subdijakoniat. Posebno pa je z velikim vspehom oznanjal besedo božjo, ko je postal mašnik. Njegovi govori so bili čisto priprosti, a jedrnati, prisrčni, prepričalni. Kdor ga je kdaj slišal, hotel ga je poslušati zopet in zopet. Skrbno se je pripravljaj za vsako propoved, pa ne tolikanj po knjigah poleg pisalne mize, marveč v molitvi in svetem premišljevanju pred križem Jezusovim. Ker so njegove besede prihajale iz srca, segale so tudi do srca. Pozneje je že, kot škof, rekel nekemu prijatelju v Parizu: „Čudno se mi zdi, da Parižanje s toliko silnostjo prihajajo k mojim pridigam, in sicer tem bolj se čudim, ker v svojih govorih nimam ni vzvišenega jezika ne vznesenih mislij.“ Prijatelj mu pa odgovori: „Mislite li, da kdo išče zgovornosti v Vaših pridigah? Zadosti je že, če Vas vidi na prižnici. Vaše srce Vam govori iz obraza in očij, če le molite očenaš. Najnavadnejše besede žarijo v Vaših ustih in zagnetijo plamen božje ljubezni v srcih; zato je vsaka Vaša beseda tako tehtna in sega v srce. Vi ste že vse povedali, če tudi mislite, da niste še ničesar rekli. Imate neko posebno vrsto govorniške umetnosti, ki deluje čudežno.“ Pač bi tu lahko pristavili še besede sv. apostola Pavla: „Bogoljubnost je za vse koristna.“

Jednako goreč je bil v spovednici. Kdorkoli je prišel, bogatin ali ubožec, učen ali neveden, in kadarkoli je prišel, vsakega je vselej vsprejel z očetovsko ljubeznijo. In kako izvrsten dušni voditelj je bil, lahko se še sedaj prepričamo iz njegovih izbornih spisov. In glejte, kako ganljivo:

njegov lastni oče je prišel na 14 dnij ali vsak mesec in je pred svojega sina pokleknil ter se mu skesano spovedal; tudi mati, bratje in druga družina so si izvolili prošta Frančiška za dušnega voditelja. Saj so vsi poznali od mladih nog njegovo svetost in nedolžnost; zato so mu tako zaupali.

Nenadno pa se odprè gorečemu mašniku novo še neobdelano polje. Gotovo vam je že znano iz cerkvene zgodovine, kako se je o Lutrovem času razuzdano mesto Genf urno poprijelo Kalvinove krive vere ter siloma širilo krivoverstvo tudi po sosednih krajih; po več krajih so skoro popolnoma zatrli pravo katoliško vero, zlasti v Chablais. Ko se je nekoliko polegel najhujši vihar, je hotel katoliški vojvoda Savojski iztrebiti krivoverstvo ter zopet uvesti katoliško vero in službo božjo; a ne z vojskino silo, kakor so poprej delali krivoverci, marveč mirnim potom po misijonih. Zato poprosi genfskega škofa, naj mu pošlje misijonarjev v ta namen. Nihče se prostovoljno ne oglasi za tako težavno in nevarno delo; le Frančišek Saleški se ponudi in njegov stric Ljudovik.

Spotoma se oglasita tudi domá. Močno jima prigovarja skrbni oče, naj ne hodita, češ to početje je drzno, nevarno ter bode brez vspeha. A apostolska moža se ne dasta pregovoriti in ostrašiti, marveč pogumni Frančišek bistroumno dokazuje potrebo in korist tega misijona ter končno prime strica za roko in mu reče: „Hitiva, da drugi ne zaslužijo krone, katera je nama namenjena!“

Ko prideta na mejo, poklekne sveti misijonar in s solznimi očmi prosi Boga pomoči in blagoslova,

pozdravi angelje varuhe in zaroti hudobne duhove, naj bežé iz teh krajev. Da bi res prav kot apostola začela svoje apostolsko delo, pošljeta svoja konja nazaj ter peš potujeta dalje.

Najprej gresta v malo trdnjavo Allinges, ki je dve uri od glavnega mesta Thonona proti vzhodu. Tu ju kaj prijazno vsprejme vojvodin namestnik dober katoličan, ter jima z vzvišenega kraja pokaže, kako so kalvinci razdejali to pokrajino, koliko cerkev podrli, samostanov razdejali. Frančišek se ne more solz zdržati ob tem tužnem pogledu. Misijonsko delo se prične v Thononu, toda z neizrečnimi težavami in nevarnostmi. Kalvinci so mu tako sovražni, da niti prenočišča ne more dobiti v mestu, marveč vsak večer mora iti v Allinges, tudi v največjem dežju, v najhujšem mrazu. Prva zima je bila tako huda, da je Frančišek ozebel v roké in noge. Zvečer, 12. decembra 1594 ga je prehitela noč in prenočiti je moral v gozdu. Gladni volkovi so se potikali v tem kraju, kakor so kazale mnoge sledi po snegu. Svetnik se ni vedel drugače zavarovati pred njimi, kakor da je splezal na drevo in na drevesu prenočil. Privezal se je spasom, da ne bi padel na tla, ko bi ga premagal spanec. Mraz ga je tako zelo prevzel, da zjutraj skoro ni mogel dalje; saj še dobro, da ni zmrznil.

Pot v Thonon je peljala čez derečo vodó Durance (b. Düráns), čez katero je bila narejena brv le iz jednega hloda. Ta hlod je bil večkrat tako zamrznjen in z ledom obdan, da se je moral svetnik z rokami in nogami plaziti čezenj, da ni padel v vodo.

Ob drugi priliki so ga morilci čakali v gozdu. Frančišek jim gre mirno in pogumno nasproti ter jih nagovori z njemu lastno krotkostjo: „Prijetelji, vi se motite, gotovo ne mislite napasti moža, kateri, ne da bi vas bil žalil, bi še rad svoje življenje dal za vas!“ Te besede jih tako pretresejo, da kar ostrmé in obstanejo. Nato pa skesani pokleknejo pred svetnika, ga prosijo odpuščenja in mu obljubijo, da bodo odslej njegovi zvesti pristaši. Frančišek jih prijateljsko objame.

Se vse hujše bolečine nego mrzla zima v naravi mu je napravljala ledena zima v srcih upornih krivovercev. Pa kakor se otaja še tako trd in mrzel led, ako ga dlje časa obsevajo solnčni žarki, jednako je Frančišek z gorečo ljubeznijo, z nepremagljivo potrpežljivostjo in krotkostjo ter z neupogljivo vstrajnostjo slednjič omečil tudi ta trda srca. Od kraja je našel v mestu le sedem katoličanov, ki si pa kot priprosti ljudje niso upali prav na dan; vse drugo se ga je ogibalo, ga sovražilo, zaničevalo in preganjalo, da je bil večkrat v smrtni nevarnosti. A glej, polagoma se mu začno zaupno bližati, zvestih poslušalcev prihaja čimdalje več, število spreobrnjencev raste od dne do dne. Že l. 1596., ko so katoličanje po več letih prvokrat v Thononu slovesno praznovali božični praznik, jih je bilo po sveti maši 800 pri sv. obhajilu. Sveto delo je tako hitro napredovalo, da ga ni mogel več sam zmagovati, poklical je učenih jezuitov, kapucinov in drugih duhovnov na pomoč. V treh dneh se je 900 kalvincev povrnilo v sv. katoliško cerkev; do l. 1599 je bilo v Chablais in še v nekaterih drugih bližnjih

krajih krivoverstvo skoro do cela uničeno, okoli 72.000 kalvincev je skesano popustilo svoje zmote in pričelo lepo katoliško življenje.

Glejte, koliko doseže pogum jednega samega moža, ako zastavi vse svoje moči, zaupno prosi pomoči in blagoslova od zgoraj!

Tako nepričakovanega vspeha je bilo veselo vse, karkoli se je nagibalo na njegovo stran: papež Klemen VIII., Savojski vojvoda, svetnikovi štariši in bratje ter sorodniki in prijatelji, vsa katoliška duhovščina itd. Prav posebno se je radoval preblagi starček, genfski škof, ki si je želel vnetega misijonarja za svojega pomočnika, kot naslovnega ali pomožnega škofa. Frančišek se vstraši toli častne ponudbe in se brani dolgo, dolgo. Ko slednjič po raznovrstnem prigovarjanju, po resnem prevdarku in goreči molitvi spozna, da je tako volja božja, se uda s težkim srcem. Papež želé osebnó poznati svetega misijonarja, zato odločijo, da naj se običajna preizkušnja, je-li vreden škofovske časti, vrši v Rimu. Frančišek potuje toraj v večno mesto, kjer ga vsprejmo z veliko prijaznostjo in častjo. Sveti oče mu naznanijo, da ga hočejo izjemoma sami izpraševati. Na dan napovedane preizkušnje (22. marcija 1599) gre Frančišek mimo neke cerkve in stopivši notri obmoli v svoji veliki ponižnosti to-le molitev: „Moj Gospod, če naprej prevediš, da bom nevreden služabnik v škofiji in nezmožen, voditi tebi tako ljube duše, prosim te, nikar ne pusti, da bi dobro odgovarjal, marveč obrni tako, da se izkaže moja nespretnost in da preizkušnjo pred tvojim namestnikom prestopim s sramoto ter odhajam zaničevan“.

V izpraševalni sobani je bilo poleg papeža zbranih 8 kardinalov in 20 nadškofov. Svetnik se ne ustraši tako odlične družbe, marveč mirno in temeljito odgovarja na najtežavnejša vprašanja. Poskušnja se je izvršila tako izborna, da so ob koncu sveti oče v veliki radosti vstali, ga očetovsko objeli in poljubili, rekoč: „Napajaj se, moj sin, z vodo svojega vodnjaka in iz studenca svojega srca! Obilnost te vode naj se razliva na vse strani ter naj ves svet pije in se okrepčava.“

Francišek se je vrnil skoz Loreto in Turin v Annecy, kjer je naslednje leto imel postne pridige. Vsi so se ga zelo razveselili, ker že pet let niso poslušali tako priljubljenega govornika. Neka dne, ko je bil ravno namenjen iti na prižnico in govoriti o smrti in obujenju Lazarja, dobi sporočilo, da mu je umrl preljubljeni oče s povabilom, naj bi prišel sam vodit pokop in tolažiti užaljeno mater. Sicer je bil že poprej bolan in sveti sin mu je bil sam podelil sv. zakramente za umirajoče in ga lepo pripravil za dolgo pot v večnost; ker je bil pa nekoliko okreval, je prišlo to žalostno sporočilo nepričakovano. Pa kako junaško se je znal zatajevati svetnik! Nekoliko trenutkov se zamisli, daruje Gospodu prebriško zgubo, gre na prižnico in govori tako prisrčno in goreče, da nihče ni opazil njegove srčne užaljenosti. Po pridigi še le reče: „Predragi moji, ko sem šel na prižnico, dobil sem sporočilo, da je umrl oni, kateremu sem na zemlji največjo hvaležnost dolžan. Mojega očeta, vašega prijatelja, ni več. Ker ste jim v življenju izkazovali ljubezen, prosim vas, molite za njih dušo in oprostite, da

se ločim za nekaj dnij, ter jim izkažem poslednje dolžnosti.“ Sedaj se pa srce ni moglo več ustavljati tako težko zadržani sili. Solze se mu ulijejo, in po vsi cerkvi nastane jok in vzdihovanje. Vse začne moliti za pokojnikovo dušo, in ker je bil Frančišek že poprej odmaševal, naprosil je še dve sveti maši, pri katerih je kleče molil z ono globoko pobožnostjo, katera je bila le njemu lastna. Pa kakor je znal druge tolažiti, umiril je tudi samega sebe in ves udan v božjo voljo je ukrenil vse potrebno za pogreb in drugo nedeljo že zopet oznanjal besedo božjo.

Nastopno leto je šel v Pariz, da bi tam osebno poravnal neko misijonsko nepriliko. Mesto in pokrajina Gex (b. Žès) na zahodu Genfskega jezera, je namreč prišlo v francoske roke in drzni kalvinci so si vse prizadejali, da bi v tem Frančiškovem misijonišču zatrli sv. katoliško vero, zato je šel kralja prosit dovoljenja, da bi se tam smela prosto oznanovati katoliška vera. Ker pa ni bilo mogoče tako hitro dognati te reči, mudil se je devet mesecev na Francoskem ter v Parizu in drugod (nad stokrat) pridigal z velikim vspehom ter mnogo grešnikov, tudi krivovercev, zopet napolnil na pravo pot. Ko se je vračal iz Pariza, že na potu izve, da je umrl stari genfski škof; prišedši domov uravna najpotrebnejše reči, potlej gre na grad Sales in se 20 dnij pripravlja z duhovnimi vajami na škofovsko posvečenje, ki je je 8. dec. 1602 vsprejel z angeljsko pobožnostjo.

Bil je škof ves po volji božji. Njegovo bistro oko se je oziralo na vse potrebe težavne škofije. Obhodil je vse, tudi najtežavnejše kraje

po strmih gričih in hribih, da bi mogle vse ovčice biti deležne njegove pastirske skrbi in ljubezni. Da je moral ob tem pretrpeti marsikatero neprijetnost, to se itak vé; a vedno je bil jasnega lica in veselega obraza. Večkrat je moral prenočiti v kaki uborni koči in ležati kar na slami. Če se je kdo izmed njegovega spremstva pritoževal radi tega, ga je svetnik zavrnil: „Še nikjer nisem našel tako slabega stanovanja, kakor je bil betlehemeski hlev, nikjer še tako trde postelje, kakor je bil križ; vendar je hotel naš Gospod in Zveličar rojen biti v hlevu in umreti na križu. Zakaj bi jarma uboštva, ki ga mora toliko ljudij nositi vse življenje, nekaj dni prostovoljno ne nosili njim v tolažbo?“

Pa tudi zunaj svoje škofije je po več mestih oznanjal božjo besedo. Posebno veliko si je dal opraviti z ustanovitvijo in vodstvom toliko mu priljubljenega reda sester Marijinega obiskanja, katere so se po njem imenovale tudi salezianke. Namen jim je bil: sveto življenje in dela ljubeznji do bližnjega ter vzgoja ženske mladine. Ta red se je zelo razširil in storil silno veliko dobrega.

Pa ukljub tako napornemu delovanju je spisal še več prelepih knjig, izmed katerih je najbolj zaslovela „Filoteja ali navod k pobožnemu življenju.“ Ko je prišla ta zlata knjiga l. 1608 na svetlo, je vse strmelo in je ni moglo prehvaliti. Kardinal Chigi, ki je pozneje kot papež Aleksander VII. Frančiška prištel mej svetnike, je pisal svojemu stričniku: „Že 20 let prebiram to knjigo in se je ne naveličam; še tem ljubša mi je,

čim večkrat jo berem. Če je v mojem življenju kaj hvalnega, se imam zahvaliti tej knjigi. Vedno se mi zdi nova, ker zmiraj kaj več dobim v nji, kadar mi zopet pride pred oči.“ Kartuzijanski general pa je svetoval svetniku, naj nikar ničesar več ne spiše, ker nikakor ne more pero več spisati kaj takega, kar bi se dalo primerjati tej knjigi. Ko je pa prebiral drugo svetnikovo knjigo, „Obravnavo o ljubezni božji“, je preklical svoj prejšnji nasvet ter pisal Frančišku, naj nikar ne preneha izdajati spisov, ker poprejšnjim bodo krono postavili nastopni.

Zavoljo prevelikih naporov je začel pešati. Pa tudi nasledki ostrupljenja, s katerim so ga hoteli nasprotniki umoriti, so polagoma vničevali njegovo zdravje. Že l. 1618 si je izvolil pomožnega škofa, brata Ivana Saleškega, s katerim je poslej delil težave pastirskih skrbij. Čim bolj je čutil, da se mu bliža konec življenja, tem bolj se je vnemal v gorečnosti, rekoč: „Moram hiteti, da dopolnim, kar mi je še treba; zakaj dan se nagiba in bliža se noč, ko ne bom mogel nič več delati.“

Leta 1622. je potoval v imenitni zadevi h kralju Ljudoviku XIII. v Avignon. Šel je tudi za kraljem v Lyon, kjer je o Božiču pridigal, čeravno se je že čutil jako slabega. Drugi dan se je moral uleči, in čeravno so zdravniki vse poskušali, vendar niso mogli rešiti tako dragega življenja. Na dan nedolžnih otročičev je zatisnil oči jeden najnedolžnejših, najplemenitejših mož, kar jih je kdaj hodilo po tej solzni dolini, v 56. letu svoje dobe. Papež Aleksander VII. ga je

leta 1661. prišel mej zveličane, čez štiri leta pa že mej svetnike. Njegov god se obhaja 29. januarja, ker so ta dan njegove ostanke prepeljali v Annecy.

Če se še jedenkrat ozremo na to vzorno in sveto življenje, moramo reči, da je sv. Frančišek zvesto posnemal svojega gospoda Jezusa Kristusa: izpolnjevati voljo nebeškega Očeta vselej in povsod, to je bila jedina želja in skrb njegovega srca; Bog mu je bil vse, svet nič. Po vzgledu Jezusovem se je sicer trudil in prizadeval za vse čednosti, a pred vsem za oni, kateri nam je Jezus najbolj priporočal, ko je rekel: „Učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz srca ponižen.“ — Iz ponižnosti je zakrival, kolikor je le mogel, svojo notranjo svetost in popolnost; vendar se mu ni posrečilo; odsevala mu je tudi na zunanje, tako da so jo nekakšno občutili vsi, kateri so se mu bližali. Nastala je bila mej ljudmi govorica, da vpričo Frančiška ni mogoče grešiti. Ko je svetnik to zvedel, je vskliknil; „O, ko bi bilo pa to res, hotel bi biti pričujoč na vseh krajih sveta!“ Z jednako željo tudi jaz sklenem te vrstice: naj oživi spomin sv. Frančiška po vseh krajih sveta, zlasti po naši ljubi domovini, da zgine greh in se povsod udomači bogoljubno krščansko življenje!

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIČNICA

00000487452

